

A Gazdászfa

Az 1980-as évekig a park egyik meghatározó nevezetessége volt az úgynevezett Gazdászfa, melynek történetét már alig ismerik a mai gazdász hallgatók, városi lakosok. A fához kapcsolódó anekdoták bemutatása feltehetőleg érdeklődésre tartana számot a fiatalabb generációk és a városba látogató turisták körében is, amikor egy, a parkban tett séta során elhaladnak a fa helyét jelző emlékoszlop mellett. Történeti jelentőségén túl méretei és matuzsálemi

12. ábra. A gazdászfa emlékoszlop elhelyezkedése a parkban., Google Maps

kora miatt a fa ökológiai szempontból is bemutatásra érdemes.

A park telepítésekor platánokat, fenyőket ültettek a területre, de az évszázados nyárfákat is megtartották, így maradhatott fenn a „Gazdászfa” (12., 19. ábra).

A Gazdászfa egy - a múlt század 80-as éveiben már közel 300 éves - fekete nyár (*Populus nigra*) volt. Ebből a fafajból egy 1964-es felmérés (Bellér és Máté) szerint 26 példány volt még.

A Gazdászfa körülbelüli méreteit Dr. Tersztyánszky Gábor és Dr. Németh István, a kar oktatói határozták meg: fa kb. 30 méter magas volt, átmérője az alapjánál kb. 13 m (7 felnőtt érte át), az üregébe 8-10 fő befért.

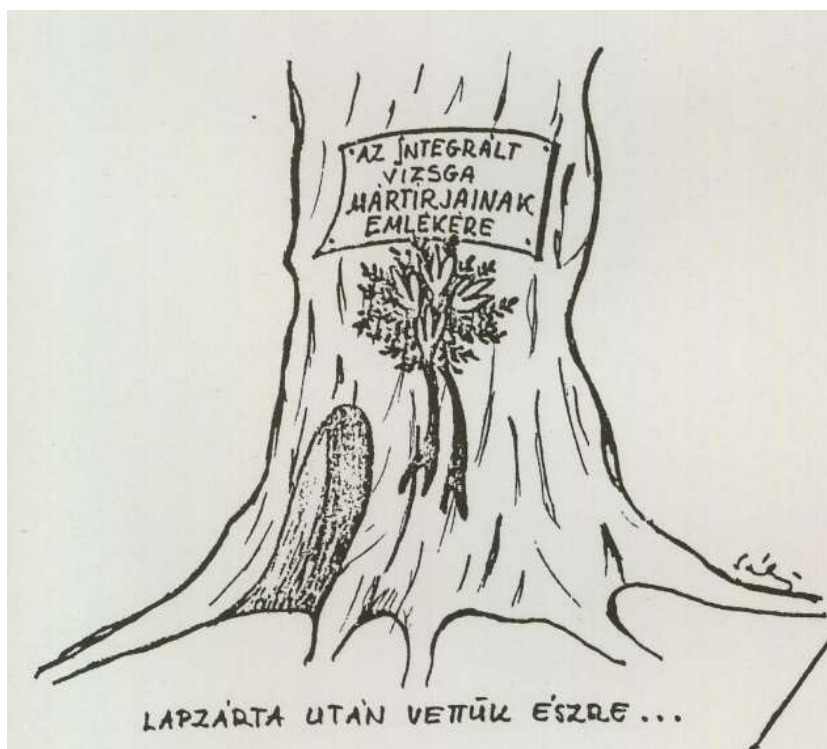
A fa 1987. áprilisában már nem hajtott ki, vastagabb ágait a szél letörte, odvában - feltehetőleg szándékos gyújtogatás miatt - tűz gyulladt és elégette belülről a fát.

További adalék a fa méreteivel kapcsolatban a „Lélegző örökségünk” című kiadványból (2004):

„A Wittmann Antal park büszkesége volt az ún. "Gazdászfá". 820 cm-es mellmagassági törzskerületével az ország legnagyobb és legidősebb fekete nyárfája (*Populus nigra*) volt.”

A Wittmann Antal park című könyvben (1998.) így emlékezett meg Bacsó András, a kar egykori oktatója az akkor már elpusztult Gazdászfáról:

„Egy kedves emlékű fájával lett szegényebb 1986-ban a liget. A park főbejáratától induló gyalogút közepe táján, bal oldalon, évszázadig dacolt az idővel az óriási jegenyenyár. Mérete és kor a miatt érdemes arra, hogy emlékezzenek rá, de különleges helyet vívott ki magának az "akadémia" hallgatói körében is! A mindenkori elsőévesek - a golyák – hallgatóvá fogadásának tréfás helyszíne volt, és egy-egy sikeres vagy sikertelen vizsga után is hódoltak kultuszának, "férfiasan" vagy koszorúval. Az óvári gazdász-társadalom tagjai sorába fogadta a Gazdászfát! A befogadás őszinte érzésből fakadt és a fa köszöntése hagyománnyá vált. Az öreg gazdászok évfolyamtalálkozóinak szintén egyik mozzanata volt a Gazdászfá megkoszorúzása.

13. ábra. Gazdászhallgatók rajza a Gazdászfáról az 1980-as évekből. Óvári Mezőgazda 1980 /2. szám

Majd, amikor a fa pusztulásnak indult, és hatalmas odú tátongott rajta, egy szombat éjszakán - ki tudja, miért - az odúban rakott tűz vagy az oda gondatlanul dobott égő gyufa lángra lobbantotta a famatuzsálemet. A tűz olthatatlan volt, mert a fa - már belül üreges - törzse kéményként segítette az égést. Reggelre a kiégett csonk életveszélyesen meredt az égnek! Még időben végzett beavatkozással - az üreg betömésével - élete meghosszabbítható lett volna, de megóvására a hallgatók is csak már teljes pusztulása után fogtak össze. Váltott hallgatói őrség ideig-óráig még elodázta az elkerülhetetlent, de ki kellett vágni (14. ábra). Dőlteben az útjába került derékvastagságú fákat is gyufaszálként

14. ábra. A Gazdászfa kidöntve.. Végh Béla fotója

roppantotta össze! A Diákönkormányzat határozata értelmében a fa törzsének egy darabját a kollégium előtt üvegvitrinben helyezték el. Tábla, felirat nem tájékoztatja az utódokat a vitrin titkáról, így a szemlélődő csak találgathatja, mi lehet a belé zárt fa ilyen megbecsülésének oka? Helyére újat ültettek, de a fiatal fácska - gondozás híján - kipusztult. Kár, mert ezzel egy szép hagyomány is odaveszett!”

Gazdászfa emlékoszlop

A fa helyét jelenleg könnyen megközelíthető helyen, a város felől az egyetem kollégiumához vezető sétaút mellett - a Gazdászfa eredeti helyén - emlékoszlop jelöli a parkban (15-16. ábra). A fa pusztulása után, jóval később, 2002-ben az 1961-ben végzett óvári gazdászok állítottak emléket azon a helyen ahol a fa állt (20. ábra). A fa törzsének egy darabját a Gazdász utcai kollégium udvarán, egy fedett kis épületben helyezték el (17-18. ábra), megvédve az időjárástól és esetleges rongálástól. Az épületen jelenleg semmilyen felirat nem utal arra, hogy milyen célból helyezték el benne a fatörzset, ezt a

későbbiekben érdemes lenne pótolni, illetve a projekt során készülő információs táblán felhívni a látogatók figyelmét erre az érdekességre.

15. ábra. Az emlékoszlop avatása 2002-ben

16. ábra. A Gazdászfa helyén álló emlékoszlop és felirata 2019-ben

17-18. ábra. A fa törzsének egy darabja a Gazdász utcai kollégium udvarán

19. ábra. A gazdász fa az 1960-as években

MOSONMAGYARÓVÁR ÉS KÖRNYÉKE

Gazdászfa: Megújult az összetartozás méltó emlékfája

Hatvanegyesek negyven év után

Mosonmagyaróváron egy harminc méter magas fekete nyárfát „gazdászának” nevezett a parki köznyelv. Az emlékfát 1987-ben kivágták. A közelmúltban viszont az 1961-ben végzetek méltó emléket állítottak az egykori gazdászának, akadémiai éveik jelképeként.

Megkeresztünk hat néhányat a „hatvanegyesek” közül, miként alakult életük az évtizedek kósérés történelmi szorítások közepe.

Tanárság helyett elnökség

Kállai Endre a rábaközi Magyarkelesztőről származik. Szülei több mint húsz hektáron gazdálkodtak. Fiatalon úgy tervezte, ha bátyja tovább tanul, ő szüleiével folytatja a gazdálkodást. A térszerítés azonban keresztülhúzta ezt a számítást. Az állatorvos-tudományi egyetemen kezdte tanulmányait, de egy év elteltével átjött a mosonmagyaróvári mezőgazdasági akadémiára. Végzése után a szakmában helyezkedett el, de titkon azt remélte, hogy ez csak átmeneti időszak lesz. Igazából oktatói szeretett volna. Erre adódott is lehetősége, mert 1973-ban meghívták óráadósnak az egyetemre. Az álom azonban mégis csak álom maradt, mert munkája először Jánosossomorjára, majd később a halászi termelőszövetkezetbe hívta. Csak nyugdíjaskorában adatott meg számára, hogy oktatómunkát végezzen. Előbb az egyetemen, majd a szakmunkásképző intézetben.

AZ EMLÉKEZÉS JELE: Az egykori fekete nyár helyett.

A kollégiumvezető

A Győrben nyugdíjasként élő Füstös János érdeklődése mindig sokirányú volt, és ezt szerencsésnek tartja, mert mint mondotta, a szakirányú érdeklődés mindig egy terület felé kényszeríti az embert. Neki viszont nem jelen-

tett nehézséget, hogy nem a mezőgazdaságban találta meg számitását. Az oktatás iránt érzett elhivatottságot. Igaz, először Bakonybélben üzemegység-vezetőként dolgozott, majd Zircen hat éven át a járási tanács szakdolgozója volt, de hamarosan a zirci

szakmunkásképző tanára lett. A következő állomás már Győr volt, ahol a gépipari technikum nevelőtanáraként dolgozott és mellette tanított. 1981-ben lett kollégiumvezető. Ebben a minőségében 13 évig szolgált. Nyugdíjazása előtt még állást vállalt a Kovács Margit kézműves szakmunkásképzőben is, ahol faműveseket oktatott.

A karszakértő

Böze Tamás bár csak egy rövid gyakorlati évet töltött a szakmában, mégis elmondhatja, hogy munkája a mezőgazdasághoz kötötte. – Biztosítási vonalon találtam meg számitásomat – mondta. – Először mint karszakértő, majd később a kárrendezési hivatal vezetőjeként. Területem a mezőgazdasági biztosítások voltak, így sem a szakmától, sem a kollégáktól nem kellett búcsút venni. Volt egy feléves kitérőm is, amikor a téjiparnál dolgoztam. A biztosítási munka szinte véletlenül jött, mert eredetileg volt évfolyamtársamnak ajánlották fel ezt a beosztást, de ő nem tudta vállalni, így én az utcáról besétálva megkaptam az állást. Aztán itt ragadtam. Ma már nyugdíjas vagyok, de munkámat még mindig ellátom.

– Jó visszatekinteni a mögöttünk hagyott negyven évre. Családiasan jó évfolyam volt a miénk. Nem voltunk sokan, összetartottunk, nemcsak az egyetemi éveink alatt, hanem később is. Az éket szétszórta hennitinket – zárta gondolatait Böze Tamás.

Kas MÁLTA